

Správa

o lesnej pedagogike

ako súčasti environmentálnej výchovy

za rok 2023

ZVOLEN 2024

MINISTERSTVO
PÔDOHOSPODÁRSTVA
A ROZVOJA VIDIEKA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správa o lesnej pedagogike ako súčasti environmentálnej výchovy za rok 2023

Neprešlo jazykovou úpravou.

Údaje pre štatistické spracovanie, charakteristiku subjektov z aktivít jednotlivých inštitúcií poskytli: LESY SR š.p.; Správa TANAP-u so sídlom v Tatranskej Lomnici; Mestské lesy v Bratislave; Mestské lesy Košice, a.s.; Vojenské lesy a majetky SR, š.p. Pliešovce; LESNÉ HOSPODÁRSTVO INOVEC, s.r.o.; Mestské lesy Jelšava; Lesy mesta Spišská Belá, s.r.o.; Lesy mesta Podolíneec s.r.o., Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o.; Mestské lesy Kremnica, s.r.o.; LESY MESTA BREZNO, s.r.o.; Národné lesnícke centrum.

Autor: **Ing. Marián Taraba**

Autori fotografií: **archív NLC**

Grafická úprava a sadzba: **Ing. Marián Taraba**

Tlač: **Národné lesnícke centrum, Zvolen**

Rozsah: **13 strán**

Dostupné na webovej stránke: **www.lesnapedagogika.sk**

Vydalo: **Národné lesnícke centrum – Centrum transferu poznatkov a lesnej pedagogiky**

© Národné lesnícke centrum, Zvolen 2024

Obsah

Úvod.....	3
1. Prehľad aktivít lesnej pedagogiky.....	4
2. Témy aktivít lesnej pedagogiky.....	5
3. Lesní pedagógovia a ich cieľové skupiny.....	5
4. Miesto realizácie aktivít lesnej pedagogiky.....	7
5. Obdobie realizácie aktivít lesnej pedagogiky.....	8
6. Vybrané aktivity a podujatia lesnej pedagogiky.....	9
7. Nové zariadenia pre aktivity lesnej pedagogiky a environmentálnej výchovy	11
Záver a odporúčania	12
Použitá literatúra.	13

Úvod

Správa o lesnej pedagogike za rok 2023 (Správa) ponúka ucelený prehľad aktivít lesnej pedagogiky, realizovaný ľidmi v tejto sfére za rok 2023. Zameriava sa na prezentáciu prínosu lesníckych inštitúcií, ktoré prispievajú k rozvoju environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu na Slovensku. Je adresovaná každému, kto má profesijný záujem o túto oblasť, alebo má ambíciu si rozšíriť obzory a získať nové poznatky.

Správa je podľa tematického zamerania členená na niekoľko kapitol. Všetky údaje sú spracované od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023. Vybrané štatistické údaje sú pre lepšiu názornosť spracované v grafickej podobe, prípadne doplnené o obrazovú dokumentáciu. **Do sumárneho odpočtu sa zapojilo 13 lesníckych subjektov:** LESY SR š.p.; Správa TANAP-u so sídlom v Tatranskej Lomnici; Mestské lesy v Bratislave; Mestské lesy Košice, a.s.; Vojenské lesy a majetky SR, š.p. Pliešovce; LESNÉ HOSPODÁRSTVO INOVEC, s.r.o.; Mestské lesy Jelšava; Lesy mesta Spišská Belá, s.r.o.; Lesy mesta Podolíne s.r.o., Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o.; Mestské lesy Kremnica, s.r.o.; LESY MESTA BREZNO, s.r.o.; Národné lesnícke centrum. Aktivity lesnej pedagogiky (LP) realizujú aj ďalšie, spravidla menšie organizácie, ktorých výsledky nie sú zohľadnené v tejto Správe.

Podakovanie smerujeme všetkým koordinátorom jednotlivých lesníckych subjektov za spoluprácu a angažovanosť v procese evidencie činností, ako aj zamestnancom Národného lesníckeho centra – Centra transferu poznatkov a lesnej pedagogiky (NLC – CTPLP). Najväčšiu vďaku venujeme lesným pedagógom a pedagogičkám, ktorí svojou odbornou prácou a nadšením neustále prispievajú k rozširovaniu povedomia o neoceniteľnej hodnote a dôležitosti lesov pre našu spoločnosť.

1. Prehľad aktivít lesnej pedagogiky

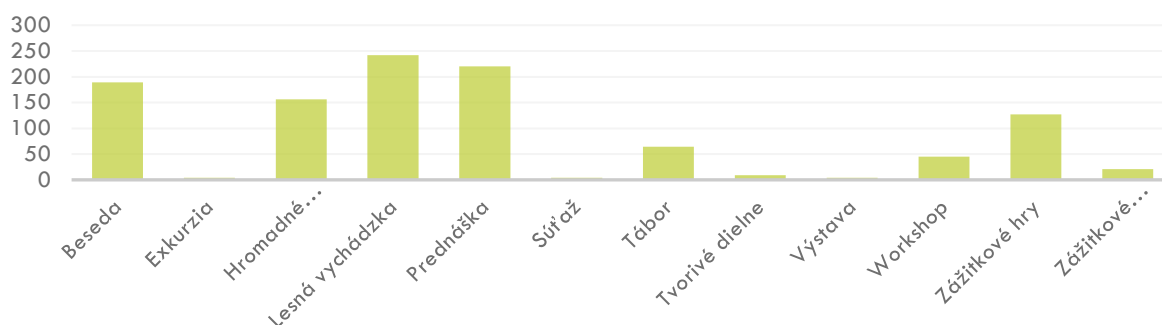
V roku 2023 bolo uskutočnených **1084 aktivít lesnej pedagogiky** z toho **632 bolo realizovaných š.p. LESY SR**. Sumárny počet aktivít je porovnateľný s rokom 2019. Je možné konštatovať, že analyzovaný stav je podobný stavu z obdobia pred pandemiou.

Aktivity lesnej pedagogiky môžu byť realizované prostredníctvom rozličných organizačných foriem. Základnou organizačnou formou lesnej pedagogiky je **lesná vychádzka**. Je vymedzená časom a priestorom lesného prostredia. Má svoj obsah a štruktúru, v závislosti na cieľ a cieľovú skupinu. Je zabezpečovaná lesným pedagógom. Spravidla má hromadný charakter (jedna trieda) s dĺžkou trvania 45 alebo 90 minút. Jej špecifickosť spočíva práve v mieste realizácie a osobe, ktorá ju vedie, t. j. v lese a lesnom pedagógovi.

Podľa hodnotenia jednotlivých subjektov je možné skonštatovať, že väčšina z nich uprednostňuje práve organizačnú formu **lesná vychádzka**, resp. **prednáška**.

Okrem klasických lesných vychádzok sa možno s lesnou pedagogikou stretnúť v rámci rôznych vedomostných súťaží, tvorivých dielní, besied, exkurzií, výstav, workshopov či zážitkového sprevádzania. Pojem zážitkové hry (prevažne realizované š.p. LESY SR) možno parafrázovať ako kombináciu rôznych foriem aktivít lesnej pedagogiky.

Prehľad sumárneho zastúpenia jednotlivých organizačných foriem aktivít lesnej pedagogiky lesníckych subjektov ponúka obr. 1 a pre jednotlivé subjekty ponúka tab. 1.

OB. 1 SUMÁRNE ZASTÚPENIE ORGANIZAČNÝCH FORIEM LESNEJ PEDAGOGIKY LESNÍCKYCH SUBJEKTOV V ROKU 2023

TAB. 1 SUMÁRNE ZASTÚPENIE ORGANIZAČNÝCH FORIEM LP PODĽA JEDNOTLIVÝCH LESNÍCKYCH SUBJEKTOV

	Beseda	Exkurzia	Hromadné podujatie	Lesná vychádzka	Prednáška	Súťaž	Tábor	Tvorivé dielne	Výstava	Workshop	Zážitkové hry	Zážitkové sprevádzanie	Celkový súčet
LESNÉ HOSPODÁRSTVO INOVEC, s. r. o.	1		2	17				1			9		30
Lesy mesta Brezno, s.r.o.	1		3									2	6
Lesy mesta Podolíneec s.r.o.					5						1	2	8
Lesy Mesta Spišská Belá s.r.o.	1		4	9	1			1		2	6		24
LESY SR, š.p.	164	1	108	91	106		64	1	2		80	6	623
Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o.		1	2	4								2	9
Mestské lesy Jelšava, s. r. o.			2	1							6		9
Mestské lesy Košice, a.s.			1	8	1			2		1	8		21
Mestské lesy Kremnica, s.r.o.	1	1											2
Mestské lesy v Bratislave			11	45	18	1		3		3		8	89
Národné lesnícke centrum	3	1	4	19	6	1		1	2	36	13	1	87
Správa TANAP-u so sídlom v Tatranskej Lomnici			8	39	71	1				3	4		126
Vojenské lesy a majetky SR, š.p.	18		11	9	12	1							51
Celkový súčet	189	4	156	242	220	4	64	9	4	45	127	21	1085

2. Témy aktivít lesnej pedagogiky

Téma lesnej vychádzky alebo inej organizačnej formy je základnou plánovacou jednotkou aktivít lesnej pedagogiky. Lesný pedagóg si ju určí sám, alebo vopred dohodne s účastníkmi aktivity (pedagógmi škôl, vedúcimi klubov seniorov, manažérmi firiem a pod.). Téma môže reflektovať aktuálnu vzdelávaciu tému vo vyučovaní, alebo môže naplňať požiadavky účastníkov. Od zvolenej témy a cieľa aktivity sa odvíjajú aj metódy aktivity a vhodné pomôcky. Prehľad najčastejšie používaných slov v témach realizovaných na aktivitách lesnej pedagogiky v roku 2023

je zobrazený na obr. 2. Veľkosť písma reflektuje frekvenciu použitia slova v témach. V priebehu roka lesní pedagógovia a lesníci realizovali v rámci lesnej pedagogiky rôzne témy, napríklad najčastejšie odznali **Les** (v počte 216), **Zvieratá v lese** (49), **Les (funkcia, význam, ochrana)** (37), **Jar v lese** (21) a mnoho iných. Spomedzi aktivít boli v najväčšom počte realizované nasledujúce aktivity: **Les ukrytý v knihe** (39), **Prezentácia o lese** (25), **Les, Lesná pedagogika** (24), **Deň Zeme** (19).

OBR. 2 VÝBER NAJČASTEJŠIE POŽÍVANÝCH SLOV V TÉMACH REALIZOVANÝCH NA AKTIVITÁCH LESNEJ PEDAGOGIKY POČAS ROKU 2023 VŠETKÝMI LESNÍCKYMI SUBJEKTAMI

3. Lesní pedagógovia a ich cieľové skupiny

Lesný pedagóg je absolventom vzdelávacieho programu **Lesná pedagogika**, akreditovaného Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR (MŠVVaM SR). Je odborne spôsobilý vykonávať činnosti lesnej pedagogiky s predpokladom nielen odbornej spôsobilosti, ale aj ďalších pedagogicko-sociálnych kompetencií. V roku 2023 ukončilo akreditované vzdelávanie LP **25 účastníkov** a v súčasnosti je na **Slovensku vyškolených 469 certifikovaných lesných pedagógov** z rôznych lesníckych inštitúcií.

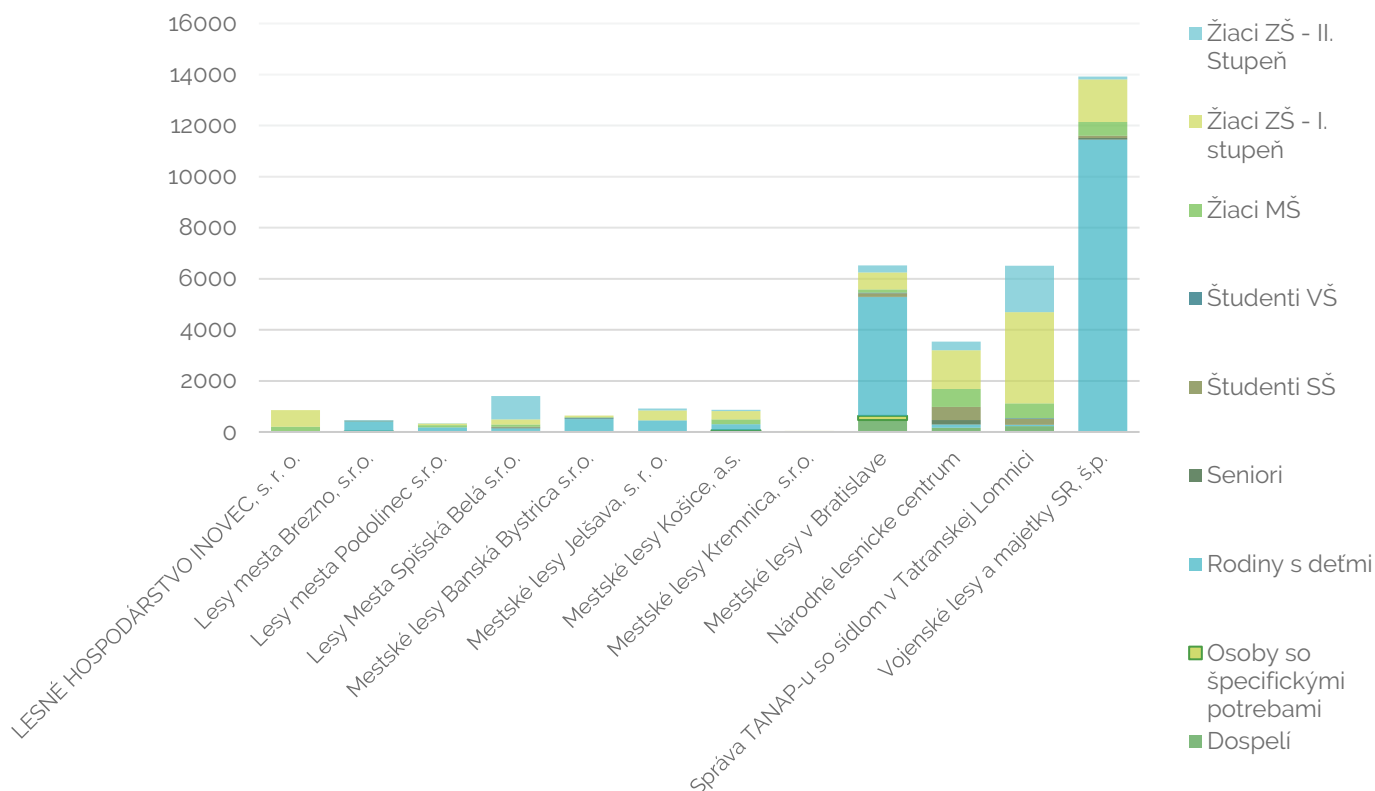
Lesná pedagogika je určená všetkým. Medzi najčastejších účastníkov aktivít patria deti všetkých vekových kategórií. Aktivity lesnej pedagogiky však majú svoje miesto aj u starších záujemcov.

V roku 2023 navštívilo aktivity lesnej pedagogiky spolu viac ako 101 tisíc účastníkov, z toho 65 149 účastníkov sa zúčastnilo na aktivitách lesnej pedagogiky lesníckeho subjektu LESY SR, š.p. **Najzastúpenejšou cieľovou skupinou** z účastníkov lesnej pedagogiky sú „**Rodiny s deťmi**“ s celkovým počtom **účastníkov 44 454**. Podľa analyzovaných údajov sa táto cieľová skupina zúčastnila na **123 aktivitách** LP prevažne v nešpecifikovanom exteriéri. Druhou najzastúpenejšou cieľovou skupinou z účastníkov lesnej pedagogiky sú „**Žiaci ZŠ**“ s celkovým počtom **35 395 žiakov** zúčastnených na **556 aktivitách** lesnej pedagogiky, realizovaných prevažne v areáli ZŠ, resp. v lese a v triedach ZŠ.

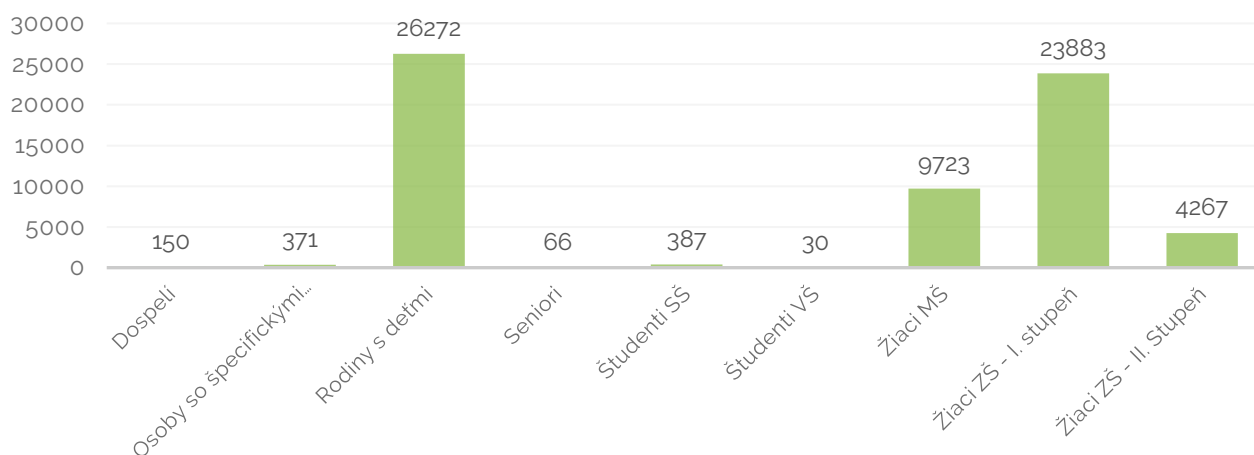
Lesná pedagogika sa realizovala i prostredníctvom inovačného vzdelávania *Učenie o lese – environmentálna výchova pre predprimárne vzdelávanie na príklade lesa*. Vzdelávací program je akreditovaný MŠVVaM SR, a koordinovaný NLC – CTPLP. V roku 2023 ukončilo akreditované vzdelávanie **23 učiteľiek** z materských škôl, základných škôl a účastníci v rámci profesijného rozvoja. V súčasnosti je na Slovensku **výškolených 99 pedagógov**

predprimárneho vzdelávania, ktorí absolvovali inovačné vzdelávanie Učenie o lese.

Podrobné zastúpenie účastníkov podľa cieľových skupín a jednotlivých subjektov (obr. 3), okrem štátneho podniku LESY SR, ktorý výraznou mierou prevyšuje počty ostatných lesníckych subjektov je kvôli grafickému skresleniu znázornený v diagrame obr. 4.

OB. 3 POČET ÚČASTNÍKOV NA AKTIVITÁCH LESNEJ PEDAGOGIKY PODĽA CIEĽOVÝCH SKUPÍN A JEDNOTLIVÝCH LESNÍCKYCH SUBJEKTOV OKREM SUBJEKTU LESY SR, Š.P.

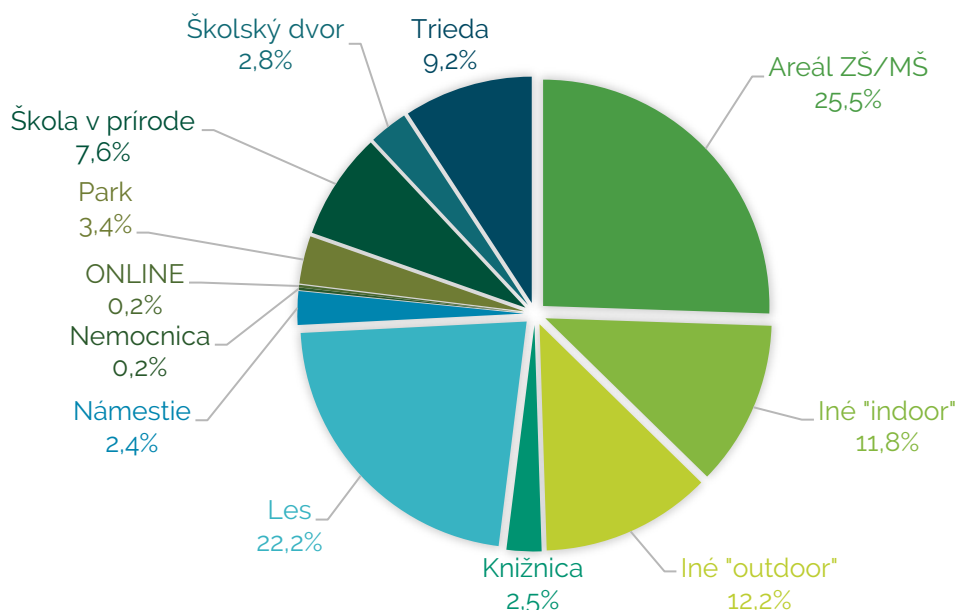

OB. 4 ZLOŽENIE ÚČASTNÍKOV AKTIVÍT LESNEJ PEDAGOGIKY PODĽA CIEĽOVÝCH SKUPÍN SUBJEKTU LESY SR, Š.P.

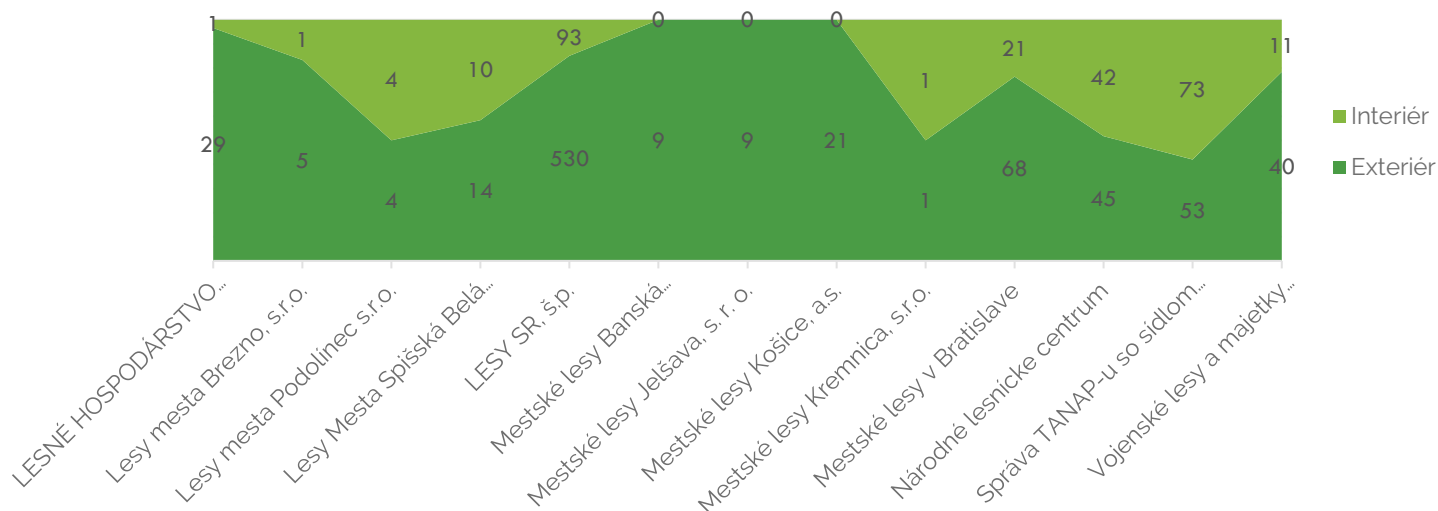
4. Miesto realizácie aktivít lesnej pedagogiky

Cieľom lesných pedagógov je privádzať deti do lesa a prostredníctvom zážitkového učenia poznávať život v lese. Okrem tradičnej lesnej vychádzky sa však v lesnej pedagogike využívajú aj iné organizačné formy, kedy sa aktivity lesnej pedagogiky presúvajú do iného prostredia. Lesná vychádzka má tiež svoj „mokry variant“, kedy sa celý program lesnej vychádzky prispôbuje nepriaznivému počasiu a presúva do interiéru (zvyčajne do triedy). Okrem samotného lesa sa využíva aj iné exteriérové prostredie napr. park v mestách či obciach, školský dvor – areál školy, prostredie školy v prírode alebo námestie.

V roku 2023 sa uskutočnilo **76% aktivít lesnej pedagogiky v exteriéri** (obr.5), čo v porovnaní s rokom 2019 predstavuje 22% nárast. Z hľadiska porovnania miest realizovaných podujatí podľa jednotlivých subjektov (obr. 6) je tiež možné zhodnotiť, že väčšina subjektov uprednostňuje aktivity lesnej pedagogiky v exteriéri, resp. využívajú kombináciu exteriéru a interiéru. Aj v tomto prípade bolo však podujatie klasifikované ako podujatie v exteriéri, pretože aj pri kombinovanej forme je stále deťom umožnené tráviť čas vonku.

OBR. 5 PERCENTUÁLNY PODIEL REALIZOVANÝCH AKTIVÍT LESNEJ PEDAGOGIKY V EXTERIÉRI A V INTERIÉRI

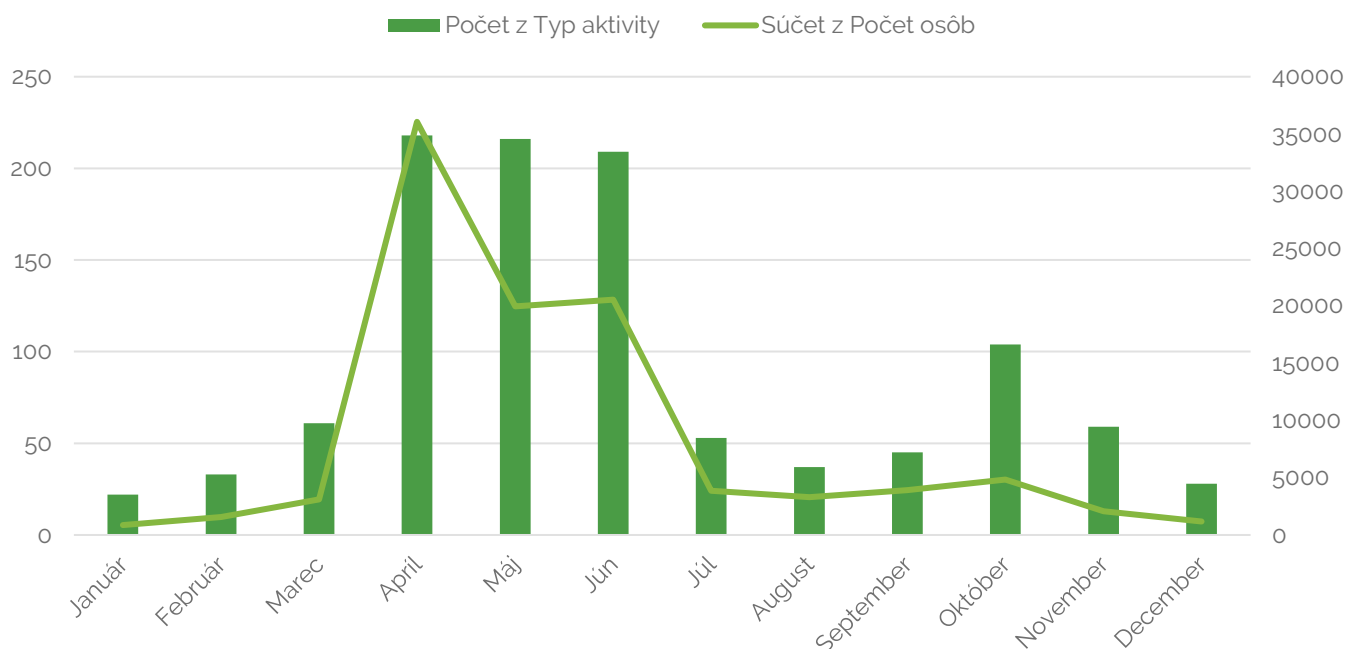

OBR. 6 POČET PODUJATÍ REALIZOVANÝCH V EXTERIÉRI A INTERIÉRI PODĽA JEDNOTLIVÝCH SUBJEKTOV

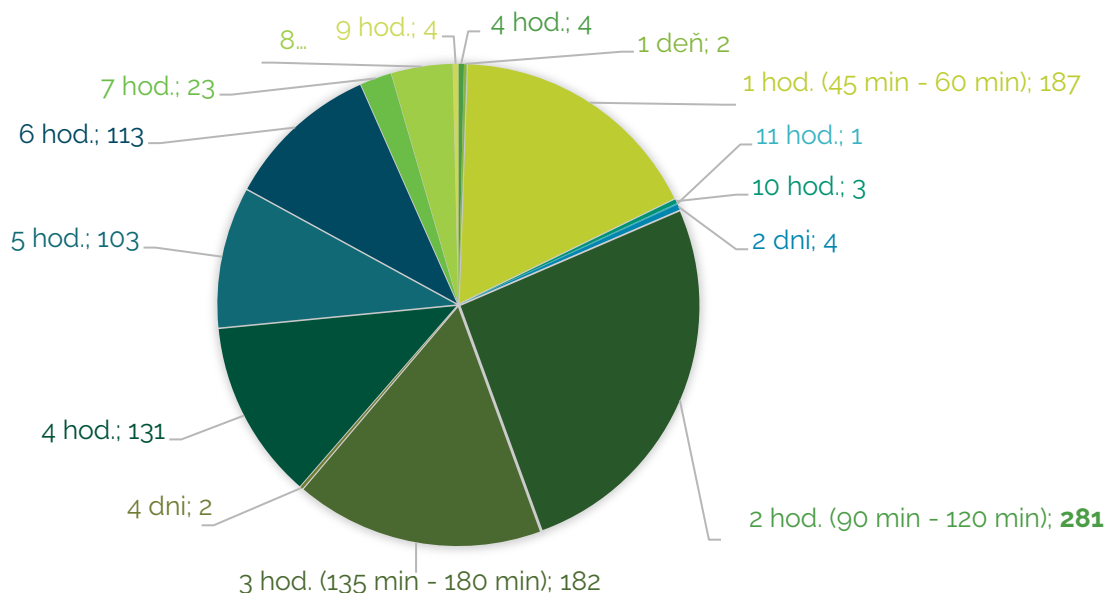
5. Obdobie realizácie aktivít lesnej pedagogiky

Podujatia lesnej pedagogiky sa konajú v priebehu celého roka. Vďaka rozličným organizačným formám je možné prispôbiť aktivitu ročnému obdobiu, či aktuálnemu počasiu. **Najviac aktivít LP** sa uskutočnilo v priebehu **mesiacov apríl, máj a jún** znázorňujúc v grafe efektivitu

realizovaných aktivít k počtu účastníkov lesnej pedagogiky (obr. 7). Najpočetnejšie realizované aktivity boli v trvaní **dvoch hodín**, čo v sumárnom vyjadrení predstavuje **281 aktivít LP** (obr. 8)

OBR. 7 EFEKTIVITA REALIZOVANÝCH AKTIVÍT K POČTU ÚČASTNÍKOV V PRIEBEHU ROKA 2023

OBR. 8 ZOBRAZENIE ČASOVÉHO PODIELU REALIZOVANÝCH AKTIVÍT V PRIEBEHU ROKA 2023

6. Vybrané aktivity a podujatia lesnej pedagogiky

Les ukrytý v knihe

Celoslovenská kampaň, zameraná na zvýšenie čitateľskej a prírodovednej gramotnosti žiakov základných škôl prostredníctvom kníh, spojila v období od 1. apríla do 26. mája 2023 knižnice na celom Slovensku s lesnými pedagógmi a školami. 13. ročník sa niesol v téme „**TAJOMSTVÁ LESA**“.

Výzvu zapojiť sa do projektu využilo 28 knižníc z celého Slovenska, v ktorých pod vedením 33 lesných pedagógov zo štátneho podniku LESY SR a z Národného lesníckeho centra absolvovalo 1627 detí z materských a základných škôl. Súťaž vo vytváraní vlastnej lesnej knihy na tému **LESNÉ HÁDANKY** potvrdila bohatú fantáziu a tvorivosť detí, ktorú využili v „knihách“ a obohatili slovný obsah rôznymi výtvarnými technikami, doplnenými prírodným materiálom. Do tvorby sa zapojilo 32 základných a materských škôl a knižníc, ktoré zaslali 369 lesných hádaniek. Porota vybrala 19 najoriginálnejších diel.

Lesnícke dni

Zdravé lesy pre zdravých ľudí zahrnuli v sebe aj posolstvo 17. ročníka Lesníckych dní, ktoré liečili telo i dušu. Po troch rokoch sa Lesnícke dni vrátili do Zvolena – mesta lesníctva. Počas 21. apríla vo Zvolene dosiahla návštevnosť Lesníckych dní cca 10 tisíc ľudí, na pódiu vystúpilo 500 účinkujúcich, v stánkoch sa venovalo verejnosti 200 partnerov, na slávnostné predstavenie Centra excelentnosti lesnícko-drevárskeho komplexu prišlo 100 pozvaných hostí, 90 ľudí vystúpilo na vežu kostola sv. Alžbety a 26 darcov darovalo krv.

Lesnícke dni sa konali aj v ďalších mestách Slovenska, napríklad v Hlohovci sa programu s názvom Lesy liečia zúčastnilo 450 žiakov základnej školy, na námestie v Kežmarku prišlo viac ako 800 detí, v Banskej Štiavnici do Botanickej záhrady zavítali všetky vekové kategórie záujemcov. Ukončenie Lesníckych dní a zároveň otvorenie sezóny v Lesníckom skanzene vo Vydrovskej doline pri Čiernom Balogu 1. mája bolo spojené aj s vyhlásením ankety o Cenu Jozefa Dekréta Matejovie.

Lesu zdar!

Cieľom projektu je ovplyvniť hodnoty a **postoje mládeže k lesnému hospodárstvu** a zároveň ho predstaviť ako otvorený a **moderný sektor**. Tiež informovať o produkcii drevnej suroviny ako nástroji na zmierňovanie zmeny klímy a ponúknuť mládeži osvojiť si praktické zručnosti týkajúce sa lesníckych činností a starostlivosti o les. NLC v spolupráci s lesníkmi a

lesnými pedagógmi oslovilo 6 stredných škôl zo Zvolena, Banskej Štiavnice, Banskej Bystrice, Turčianskych Teplic a Kežmarku. Študentov čakali **3 zážitkové dni s lesníkmi** (z rôznych lesníckych subjektov), ktoré boli zamerané na predstavenie základných informácií o lesníctve, exkurziu odborného lesníckeho pracoviska, zážitkový workshop lesnej pedagogiky, sprevádzanie lesníkom po lese a vyskúšanie si lesníckych činností, lesné world café – diskutovanie a argumentovanie o mýtoch a faktoch v lesníctve.

Spolupráca s Moldavskom

V rámci programu **SlovakAid** bol schválený pre **Moldavsko** projektový zámer: *Transfer poznatkov a zvyšovania povedomia o udržateľnom využívaní prírodných zdrojov na príklade lesnej pedagogiky*. Realizácia projektu začala v novembri 2022 a v priebehu 18 mesiacov bol zameraný na transfer poznatkov a skúseností zo slovenskej strany do Moldavska. Hlavné aktivity projektu boli orientované na transfer poznatkov z oblasti lesníctva, najmä obnovy lesov a monitoringu, ako aj posilnenie pedagogických zručností pedagogických zamestnancov a lesníkov prostredníctvom seminára a environmentálneho vzdelávania na príklade lesa (aktivity lesnej pedagogiky). Aktivity projektu budú venované aj príprave lesníckych dní v Moldavsku.

Detská lesnícka univerzita

Tridsaťštyri šiestakov základných škôl zo Zvolena, Pliešoviec, Badína a Zvolenskej Slatiny pravidelne od októbra 2022 do júna 2023 navštevovalo Detskú lesnícku univerzitu, dlhoročný projekt partnerských inštitúcií v rámci memoranda – **Zvolen mesto lesníctva**. Na poslednej odbornej prednáške ich štúdiá pred prevzatím diplomov sa na chvíľu stali poslancami „detského“ mestského zastupiteľstva na Mestskom úrade vo Zvolene. Ich úlohou bolo navrhnúť ako by mal vyzerať les v okolí ich mesta. Samotná prednáška sa realizovala metódou "role play", za účasti lesných pedagógov v úlohe reprezentantov skupín, ktoré majú záujmy v lesoch v okolí miest a obcí. Pomyselnou bodkou za štúdiom bola **slávnostná promócia študentov** na Lesníckej fakulte Technickej univerzity vo Zvolene.

Vzdelávanie v Tatrách

Správa Tatranského národného parku so sídlom v Tatranskej Lomnici organizovala v dňoch 8.-9. 6. 2023 **školenie o environmentálnej činnosti** pre pracovníkov Správy TANAP-u. Cieľom školenia bolo načerpať inšpirácie od iných organizácií a následne skvalitniť **envirovýchovu vo vlastných radoch**. Lektormi vzdelávania boli zástupcovia CHKO Poľana, DAPHNÉ, občianskeho združenia LESMÍR a NLC – CTPLP. Zástupkyňa NLC – CTPLP predstavila programy LP v štyroch ročných obdobiach pre 4 rôzne cieľové skupiny (deti MŠ, žiakov 1. a 2. stupňa ZŠ a seniorov). V teréne si lesníci z Tatier vyskúšali zážitkové hry Lesní pomocníci, Vianočná plantáž, Hluchý ako hlucháň a hru Rodinky. Zážitkovou aktivitou bolo i sprevádzanie popri rieke Belá.

Seminár lesných pedagógov v Českej republike

Vzdelávanie zamerané na rozvoj nových vedomostí a zručností pre prácu lesných pedagógov **formou pracovných seminárov**, organizuje Ústav zemедělské ekonomiky a informací s podporou Ministerstva zemědělství ČR. Seminár sa konal na Zámku v Kostelci nad Černými lesy, ktorý je v správe Českej zemědělskej univerzity. Na seminári sa zúčastnila lesná pedagogička NLC – CTPLP, ktorá prezentovala nové nápady zo seminára na jesennom Sympóziu lesnej pedagogiky na Slovensku.

Sympóziu lesnej pedagogiky

17. pracovné stretnutie sa nieslo v znamení nových možností rozvoja tém a spoluprác do aktivít LP. Stretnutie bolo určené certifikovaným lesným pedagógom na Slovensku. Stretnutia sa zúčastnili zamestnanci lesníckych organizácií pod pôsobnosťou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstva obrany SR, samospráv a súkromného sektora. Stretnutie malo aj medzinárodný rozmer vďaka lesným pedagógom z Českej republiky. Po zhodnotení súčasného stavu a hľadani odpovedí na otázku "Quo vadis lesná pedagogika?" boli lesným pedagógom predstavené nové projekty LESU ZDAR! a historicko - vzdelávacia učebňa na Šarpanci. Nová spolupráca s Hasičským a záchranným zborom predstavila problematiku prevencie a výchovy verejnosti v oblasti lesných požiarov. Prvý deň bol ukončený workshopom "Ako prežiť v lese". Druhý deň patril "Rozhovorom pre telo a dušu" - workshopu o terapeutickú sile prírody a

spoločnej lesnej vychádzke, kedy si lesní pedagógovia vyskúšali nové aktivity a nápady LP.

17. Európsky kongres lesnej pedagogiky

11 lesných pedagógov zo Slovenska sa v septembri 2023 zúčastnilo Európskeho kongresu lesnej pedagogiky v Nemecku. Na kongrese boli aj účastníci z krajín mimo Európy – Bolívia, Filipíny, Japonsko, Izrael, Gruzínsko, Nigéria, čím kongres získal svetový rozmer. Počas kongresu boli prezentované prednášky z oblasti environmentálnej psychológie. Univerzita HNEE v Nemecku ponúka v rámci bakalárskeho štúdia študentom bezplatný program, ktorý vedie k získaniu titulu „Forest educators“. Workshop slovenských lesných pedagogičiek z NLC – CTPLP bol jej účastníkmi ohodnotený veľmi dobre najmä vďaka prepracovanej metodike a timovej spolupráci. Budúci EÚ kongres lesnej pedagogiky sa bude konať v Bulharsku, v termíne od 2. do 5. septembra 2024 v lokalite tréningového centra pri meste Yundola. Témou kongresu budú „Európske lesy stresované lesnými požiarmi, suchom a búrkami. Výzvy a možnosti pre lesnú pedagogiku.“

7. Nové zariadenia pre aktivity lesnej pedagogiky a environmentálnej výchovy

Lesná škola v Spišskej Belej

Lesy mesta Spišská Belá v rámci cezhraničného projektu HUSKROUA "Cesty k zdravým lesom" zrekonštruovali budovu Správy lesov ŠARPANEC, v ktorej zriadili aj unikátnu historicko-edukačnú miestnosť lesnej pedagogiky. Priestory sú vybavené didaktickými tabuľami, názornými vzdelávacími pomôckami a technikou pre virtuálnu realitu.

Centrum ekovýchovy KAMZÍK

V Mestských lesoch Bratislava v rekreačnom areáli Kamzík, vzniklo **Centrum ekovýchovy**, ktoré slúži ako zázemie pre kurzy na poznávanie prírody. Jeho súčasťou je priestor pre prednášky, infocentrum a tiež lesnícke arborétum, kde deti môžu spoznávať rôzne druhy stromov a kríkov. Projekt "CITY NATURE" je

realizovaný v rámci Programu spolupráce INTERREG V-A SK-AT, spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Environmentálne centrum v obci Vrbová nad Váhom

Obec Vrbová nad Váhom nachádzajúca sa v okrese Komárno, realizovala investičný zámer, ktorého výsledkom je zriadené **envirocentrum** s informačnými aktivitami v oblasti adaptácie na zmeny klímy. Objekt financovaný z kohézneho fondu má prispieť k zlepšeniu pripravenosti a **schopnosti reagovať na zmeny klímy** a zároveň aj prispieť k zlepšeniu povedomia o možnostiach, ktoré je potrebné podniknúť, aby k zmene klímy nedochádzalo.

Záverý a odporúčania

Lesná pedagogika na Slovensku, ktorá sa rozvíja už viac než dve dekády, si vybudovala stabilnú pozíciu medzi environmentálnymi vzdelávacími programami pre spoločnosť. Vybudovaná štruktúra riadenia, organizačné prepojenia, medzinárodná spolupráca, jednotné postupy, akreditované vzdelávanie, dostatok didaktických materiálov sú zárukou odbornosti a kvality. Dokumentuje to aj prehľad jednotlivých kapitol tejto Správy za rok 2023, z ktorých stručné závery a odporúčania uvádzame:

- Stav analyzovaných ukazovateľov je **porovnateľný** so stavom z **obdobia pred pandémiou** COVID 19. Explicitne to možno vyjadriť ako znovunavrátanie počtu aktivít realizovaných v roku 2019.
- Záujem o aktivity LP je evidentný. Jednoznačne prevláda dopyt po aktivitách realizovaných v exteriéri, **lesná vychádzka a prednáška** sú **najpreferovanejšie formy** stretnutí. Odporúčame zmysluplne integrovať obsahy lesnej pedagogiky, aplikovať lesnú pedagogiku viackrát do roka a vnímať ju ako proces, ponuku lesnej pedagogiky prelínať s obsahom Štátneho vzdelávacieho programu a cielene realizovať programy pre vybrané ročníky,
- Najpočetnejšou skupinou sú **„Rodiny s deťmi“**. Druhou najpočetnejšou sú **žiaci 1. stupňa ZŠ. Skupina stredoškolskej mládeže sa mierne zvýšila** dôsledkom zamerania sa na túto cieľovú skupinu. Odporúčame zintenzívniť medzirezortnú komunikáciu s MŠVVaM SR a Ministerstvom

životného prostredia SR (MŽP SR) a i naďalej sa zameriavať na skupinu seniorov a marginalizovaných skupín.

- Z palety rôznorodosti ponúkaných tém LP, najviac rezonovala téma: **Les, Zvieratá v lese, Les (funkcia, význam, ochrana), Jar v lese**. Odporúčame sa zameriavať aj na osobitné odborné témy konzultované s externými špecialistami pri vytváraní metodických postupov. Rozvoju LP by prospelo i využívanie digitálnych technológií pre predstavenie lesníctva ako moderného otvoreného sektora.
- Najvyšší dopyt po aktivitách LP bol v mesiacoch **apríl, máj, jún**. Mesiac apríl je historicky venovaný lesom, a preto aj intenzita programov LP je najvyššia. Analyzovaný stav reflektuje stav z obdobia pred pandémiou COVID 19. Z uvedeného vyplýva, že pozornosť je opäť venovaná významným dňom alebo udalostiam, ktoré sú počas roka príležitosťou pre tematické aktivity LP - napr. Medzinárodný deň lesov, Deň Zeme, Deň vody, Deň detí, Deň biodiverzity a pod.
- Samostatnou otázkou je **zapracovanie LP do organizačných štruktúr lesníckych inštitúcií** (LP v pracovnej zmluve, „profesia lesný pedagóg“) so žiaducim systémom financovania (aj s využitím zdrojov financovania z MŽP SR) LP a spôsobom odmeňovania, ktorý je významnou motiváciou pre realizáciu LP.
- **Medzinárodná spolupráca** zostáva i naďalej **relevantná**, z dôvodu vzájomného zdieľania dobrých príkladov praxe.

Použitá literatúra

TARABA, M. 2023. *Správa o lesnej pedagogike za rok 2022*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 9.

TARABA, M. 2022. *Správa o lesnej pedagogike za rok 2021*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 14.

TARABA, M. 2021. *Správa o lesnej pedagogike za rok 2020*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 17.

VÝBOŠŤOKOVÁ, M., CHLPOŠOVÁ, D., JALOVIAROVÁ, V. 2019. *Správa o lesnej pedagogike za rok 2019*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 25. ISBN 978-80-8093-308-1

CHLPOŠOVÁ, D. a kol. 2019. *Učenie o lese*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 86. ISBN 978-80-8093-278-7

LOYOVÁ, D. a kol. 2018. *Lesná pedagogika – učebné texty k vzdelávaciemu programu*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 112. ISBN 978-80-8093-240-4

MARUŠÁKOVÁ, Ľ. a kol. 2010. *Lesná pedagogika ako súčasť environmentálnej výchovy na Slovensku*. Koncepcia rozvoja. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 67. ISBN 978-80-8093-121-6

MARUŠÁKOVÁ, Ľ. 2012. *Lesy pre ľudí. Lesnícky program. Lesníctvo v prospech spoločnosti*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 47. ISBN 978-80-8093-171-1

www.lesnapedagogika.sk

www.web.nlcsk.org

www.forestpedagogics.eu

Správa o lesnej pedagogike

ako súčasti environmentálnej výchovy

za rok 2023